

Testlab democratie

Gemeente Voorst

Alinda van Bruggen
Erik Koopman

28 augustus 2017

Doel workshop

Inventariseren beelden ten aanzien van 'Ist' & 'Soll'

vanuit die inventarisatie:

1. Vaststellen gedeelde behoefte/ambitie: waarmee wilt u in dit traject aan de slag?
2. In kaart brengen randvoorwaarden, wat vooral niet, etc.

In context van ruimtelijke visie

Opzet workshop

- 13.15 uur** Uitleg doel workshop en Testlab
- 13.20 uur** Eerste peiling Ist & Soll a.d.h.v. stellingen
- 14.00 uur** Vingeroefening met casus
- 14.30 uur** Ophalen gedeelde ambitie en bedenkingen
- 14.45 uur** Oogst en toetsen doel traject
- 14.50 uur** Vervolgafspraken
- 15.00 uur** Afsluiting

Doel van dit traject *(hypothese)*

Het zoeken naar verbeteringen/vernieuwingen in het samenspel met de bevolking

Twee doelen:

1. Beter benutten van **kennis, kansen en creativiteit** in de samenleving, ten behoeve van politieke besluitvorming en betere oplossingen
2. Versterken van **legitimiteit van politieke keuzes** door de samenleving beter te betrekken

Opzet traject

1. We maken een **foto** van de lokale democratie in Voorst
 - Hoe is het gesteld met de lokale democratie?
2. We **verdiepen** het beeld, met raad, college, organisatie, maar vooral ook met inwoners
 - Wat kan beter/anders, waar gaan we aan werken?
3. We gaan **oefenen, proberen, experimenteren**
 - Op zoek naar nieuwe vorm van democratie, passend bij wat er al is

Stelling 1

**De rondetafelgesprekken zijn voldoende
om input van burgers te krijgen**

Stelling 2

We kunnen veel beter gebruik maken van de dorpsraden dan we nu al doen

Stelling 3

Er zijn voldoende manieren voor bewoners om hun mening te geven over de gang van zaken in de gemeente.

Stelling 4

**Als raadsleden niet goed kunnen luisteren naar burgers,
is de democratische kwaliteit niet op peil**

Stelling 5

Meer luisteren naar de burger is prima, maar de uiteindelijke belangenafweging moet in de raad blijven

Stelling 6

**De burger heeft vooral een rol in de fase van de
probleemverkenning**

Stelling 7

De burger zou een rol moeten hebben in alle fasen van besluitvorming (agendavorming, beleidsvoorbereiding, besluitbepaling, uitvoering, evaluatie en terugkoppeling)

Stelling 8

Inwoners die ergens een groot belang bij hebben, komen wel. Het is niet zo erg dat de mensen zonder groot belang ontbreken.

Stelling 9

Inwoners kunnen niet altijd goed inschatten wat voor hen belangrijk is. De raad moet ervoor zorgen dat elk belang wordt meegewogen.

Stelling 10

**De stem van het individu wordt in Voorst voldoende
gehoord**

Stelling 11

Beslissingen worden in Voorst genomen op basis van een open gesprek met alle belanghebbenden

Stelling 12

Het is in Voorst onvoldoende transparant wie, wanneer, waar en hoe spreekt en besluit

Stelling 13

De checks and balances zijn in Voorst prima op orde

Stelling 14

De manier waarop democratie nu is vormgegeven vraagt te veel geld, tijd en energie

Stelling 15

Burgers hebben onvoldoende vaardigheden om goed mee te doen in het besluitvormingsproces

Stelling 16

“Politieke spelletjes” in de gemeenteraad staan het het voeren van een goed gesprek nogal eens in de weg.

Stelling 17

Te veel invloed voor burgers gaat ten koste van de rol van de gemeenteraad

Stelling 18

Ambtenaren in Voorst spelen goed in op initiatieven vanuit de samenleving

Stelling 19

Raadsleden in Voorst spelen goed in op initiatieven vanuit de samenleving

Stelling 20

Collegeleden in Voorst spelen goed in op initiatieven vanuit de samenleving

Fictieve casus: zorgcoöperatie Terwolde

De gemeente wordt benaderd door een aantal inwoners, 65+ers, die samen met een lokaal zzp-netwerk van verzorgenden en verplegenden een zorgcoöperatie willen starten. Zij willen samen een particuliere woongroep, een dagbestedingshuis en een thuiszorgservice vormgeven.

Eén van de betrokken 65+-ers is eigenaar van een brasserie aan de Dorpsstraat in Terwolde. Hij wil op deze locatie een luxe zorgvilla laten realiseren. In het te verbouwen pand zullen naast een gezamenlijke hal en eetkamer vijf luxe seniorenappartementen komen, en een kantoorruimte. De initiatiefnemer wil daar samen met 4 van de andere initiatiefnemers zelf gaan wonen.

De begane grond wil hij verbouwen tot een dagbestedingsruimte / soos voor ouderen. De ouderensoos kan dagelijks 20 ouderen (of mensen met beperkingen) ontvangen; in totaal wordt daarmee een voorziening gecreëerd voor 30 tot 70 oudere inwoners vanuit de gehele gemeente.

Vanuit het kantoortje en de keuken die ook in de panden gerealiseerd zullen worden wil de zorgcoöperatie dan ook (particuliere) thuiszorg gaan aanbieden in andere kernen van de gemeente.

Er hebben zich al tientallen 65+-ers aangemeld die graag van de thuiszorg- en dagbestedingsdiensten van de coöperatie gebruik willen maken.

De initiatiefnemers hebben aangegeven ook enkele werkervaringsplaatsen te zullen creëren.

Een aantal inwoners reageert bezorgd op dit plan. Zij vrezen dat onveilige verkeerssituaties zullen ontstaan op de Dorpsstraat als er veel scootmobiels en taxibusjes bij komen. Bovendien gaat met dit plan een populaire horecabestemming verloren. En dat allemaal voor een groep ouderen waarvan er maar een paar uit Terwolde komen.

Een journalist van de Stentor zegt, naast de inwoners, iemand van Thuiszorg Gelderland te hebben gesproken. Zij zijn bang is voor ‘afoming’ van hun cliëntenbestand en voor een exploitatietekort op hun dagbestedingsvoorziening in Twello waarvoor zij net een nieuw gebouw hebben betrokken. De journalist geeft aan dat zowel burgers als maatschappelijke instellingen zich onvoldoende gehoord voelen in de totstandkoming van dit plan. Hij vraagt om uw reactie.

Zorgcoöperatie – dilemma

Hoe reageert u?

U geeft aan dat tijdens de totstandkoming van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan de burgers goed gehoord zijn, en dat in dit soort casussen het vastgestelde Omgevingsplan leidend is.

U vindt dit een plan met zo'n grote impact voor Terwolde dat het aan de inwoners van het dorp en de betrokken maatschappelijke instellingen is om zich daarover uit te spreken, niet aan de gemeenteraad. U gaat in gesprek met hen.

Anders, namelijk: ...

Verdiepingsvragen n.a.v. casus zorgcoöperatie

- Welke rol kan een dorpsraad in een casus als deze spelen?
- Wat is voor u een reden om de belangenafweging bij de inwoners te willen leggen, of juist bij de raad of het college? Zal er een andere uitkomst of oplossing komen vanuit de buurtbewoners dan als het college of de raad zouden beslissen?
- Wat zou u kunnen doen om ervoor te zorgen dat alle belangrijke aspecten aan de orde komen bij de planvorming?
- Wat zou u kunnen doen om ervoor te zorgen dat dit soort processen (planontwikkeling in een buurt) goed verloopt en niet uitlopen op het recht van de sterkste? Welke procescriteria vindt u van belang en hoe kunt u daar als raadslid voor zorgen?
- Weet u als gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) wat de wensen van inwoners, bedrijven en instellingen zijn wat betreft participatie?

Ophalen gedeelde ambitie en bedenkingen

- Waar willen we naartoe?
- Wat willen we vooral niet / waar ziet u beren op de weg?

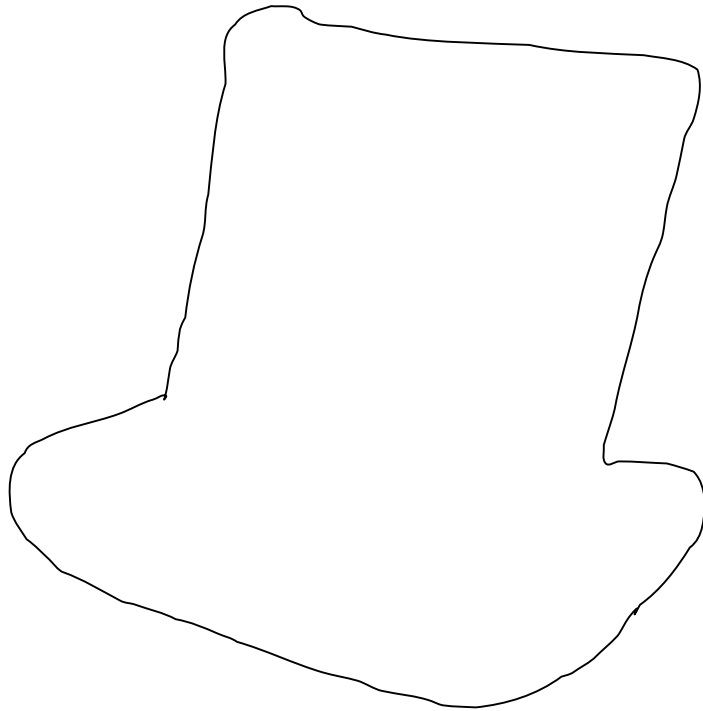
Denkhoeden

De denkhoeden:

- helpen een gesprek in de coöperatiestand te brengen en te houden
- zorgen ervoor dat men niet vergeet de belangrijkste vragen te stellen
- doorbreken ingeslepen rolpatronen
- vergroten de betrokkenheid bij de uitkomsten van het gesprek
- maken het mogelijk het denkproces bewust te managen

*Hoeden: je kunt van pet **wisselen** (niet bedoeld als **type** denker)*

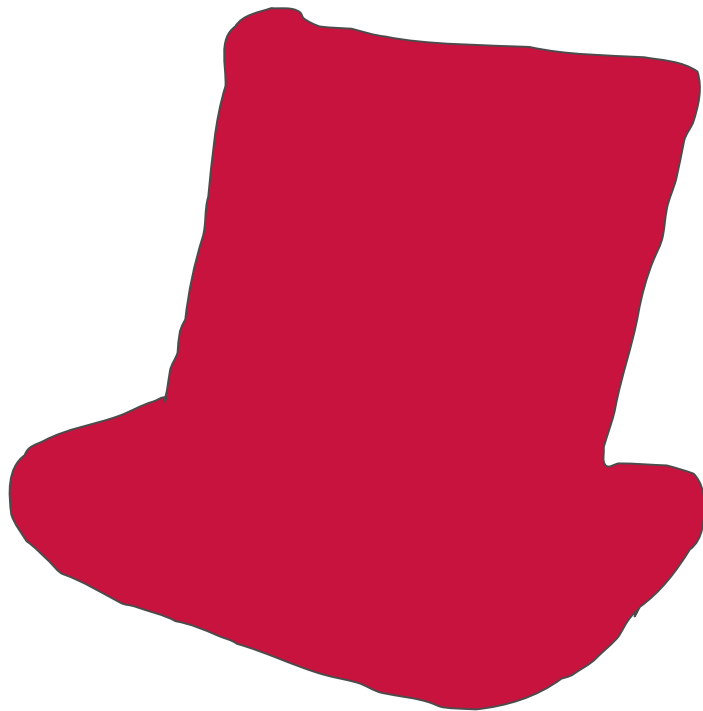
Witte denkhoed

- Beschikbare informatie
- Ontbrekende informatie
- Opsporingsmethoden voor ontbrekende informatie

“Wat weten we over ...?”

Rode denkhoed

- Gevoelens en emoties
 - Intuïtie
- Geen uitleg nodig, niet redeneren
 - Momentopname

“Ik heb het gevoel dat het niet klopt”

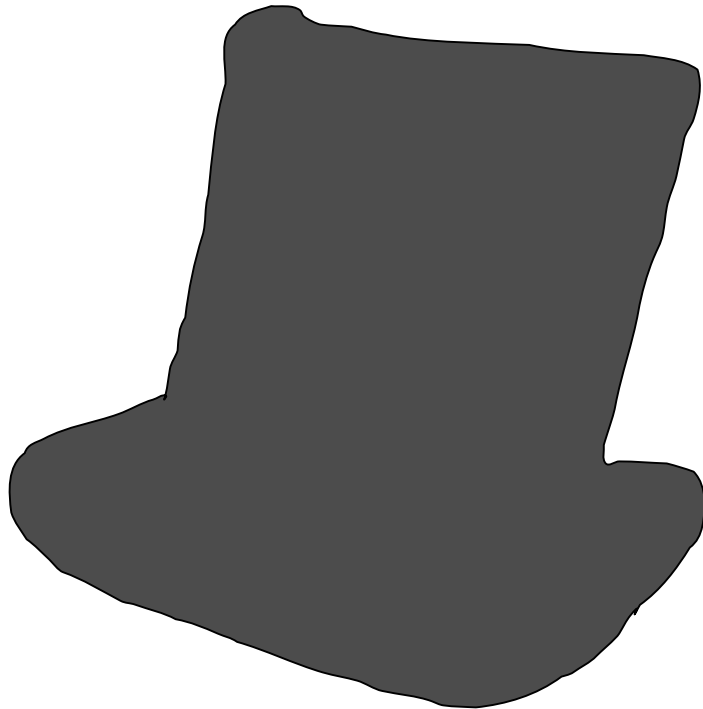
Groene denkhoed

- Creativiteit
- Mogelijkheden
- Ideeën, alternatieven
 - Oplossingen
- Lateraal denken

“Dit kan anders, laten we eens brainstormen over nieuwe ideeën”

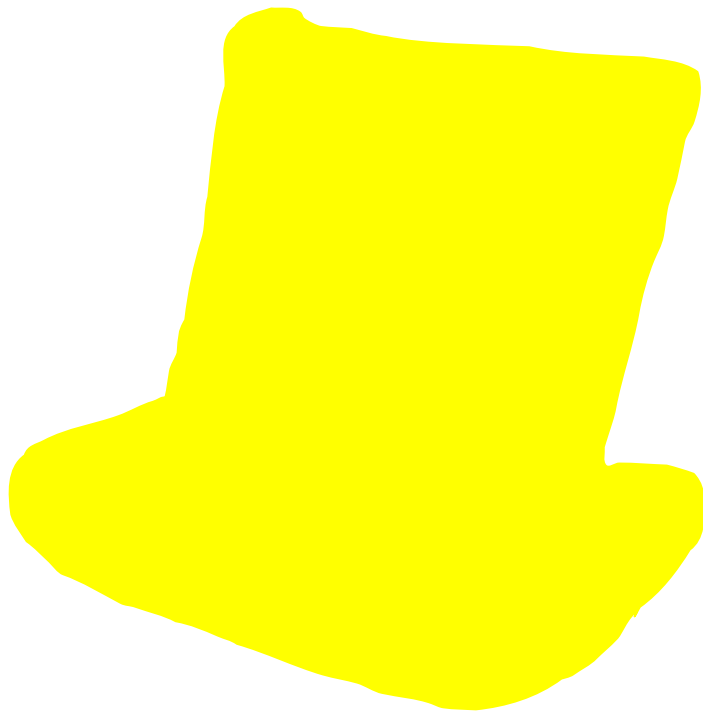
Zwarte denkhoed

- Nadelen
- Risico's
- Beperkingen
- Potentiële problemen
- Het logisch-negatieve
- Waarom het niet werkt

“We moeten op onze hoede zijn..”

Gele denkhoeed

- Voordelen
- Sterke kanten
 - Kansen
 - Haalbaarheid
- Het logisch-positieve
- Waarom het wel werkt

“Wat is het goede aan dit voorstel?”

Blauwe denkhoed

- Coördinatie, agenda
- Omschrijven aandachtspunt
 - Beheersing
- Intervenieren en corrigeren
- Samenvatten en conclusies trekken
 - Bespreken vervolg
 - Managen denkproces

“Waar beginnen we mee, wat is het plan?”

Vervolg

- **Wie wil actief betrokken worden in het vervolg?**
- **En in welke rol?**

Bijlagen

Democratie in Voorst

- **Vertegenwoordigende democratie**

- 19 raadsleden, 5 fracties
- Opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen
 - 2014: 57,4% (landelijk: 54,0%)
 - 2010: 57,7% (landelijk: 54,1%)
- Bekend om 'Voorster model'

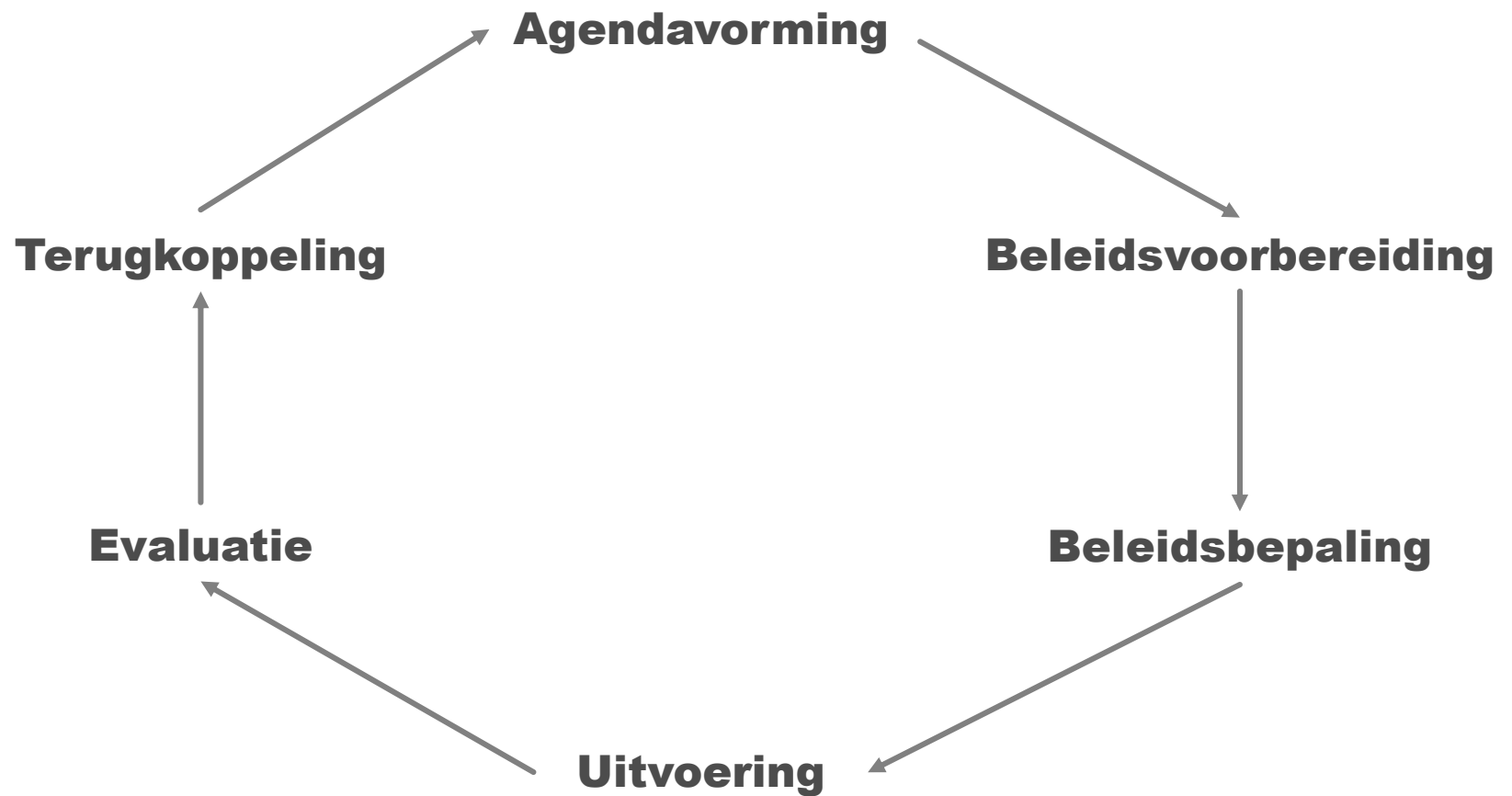
- **Participatieve democratie**

- Brede structuur van dorps- en wijkraden, cliëntenraad maatschappelijke ondersteuning, sportraad etc.
- Rondetafelgesprek met inwoners, bedrijven, instellingen voorafgaand aan raadsvergadering

Zijn democratische waarden voldoende geborgd?

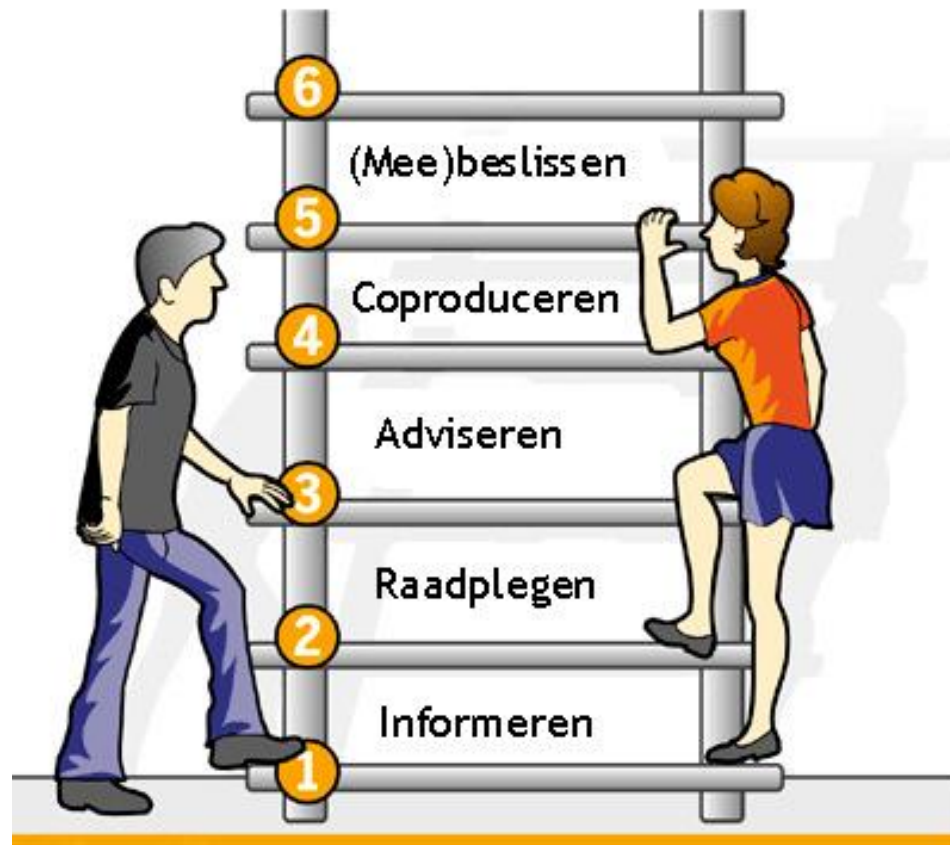
Inclusie	Wordt de stem van het individu wordt voldoende gehoord? Zijn de vormen van democratie toegankelijk voor iedereen?
Deliberatie	Worden beslissingen genomen op basis van een zuivere discussie?
Transparantie	Is het transparant wie, wanneer, waar en hoe spreekt en besluit?
Zeggenschap	Zijn de checks & balances (macht en tegenmacht) op orde?
Efficiëntie	Hoeveel geld, tijd en energie vraagt het?
Democratische vaardigheden	Is de toerusting van de deelnemers op orde, is iedereen voldoende in staat om mee te doen, verantwoordelijkheid te dragen voor het gezamenlijke besluit en de uitvoering ervan?

De beleidscyclus

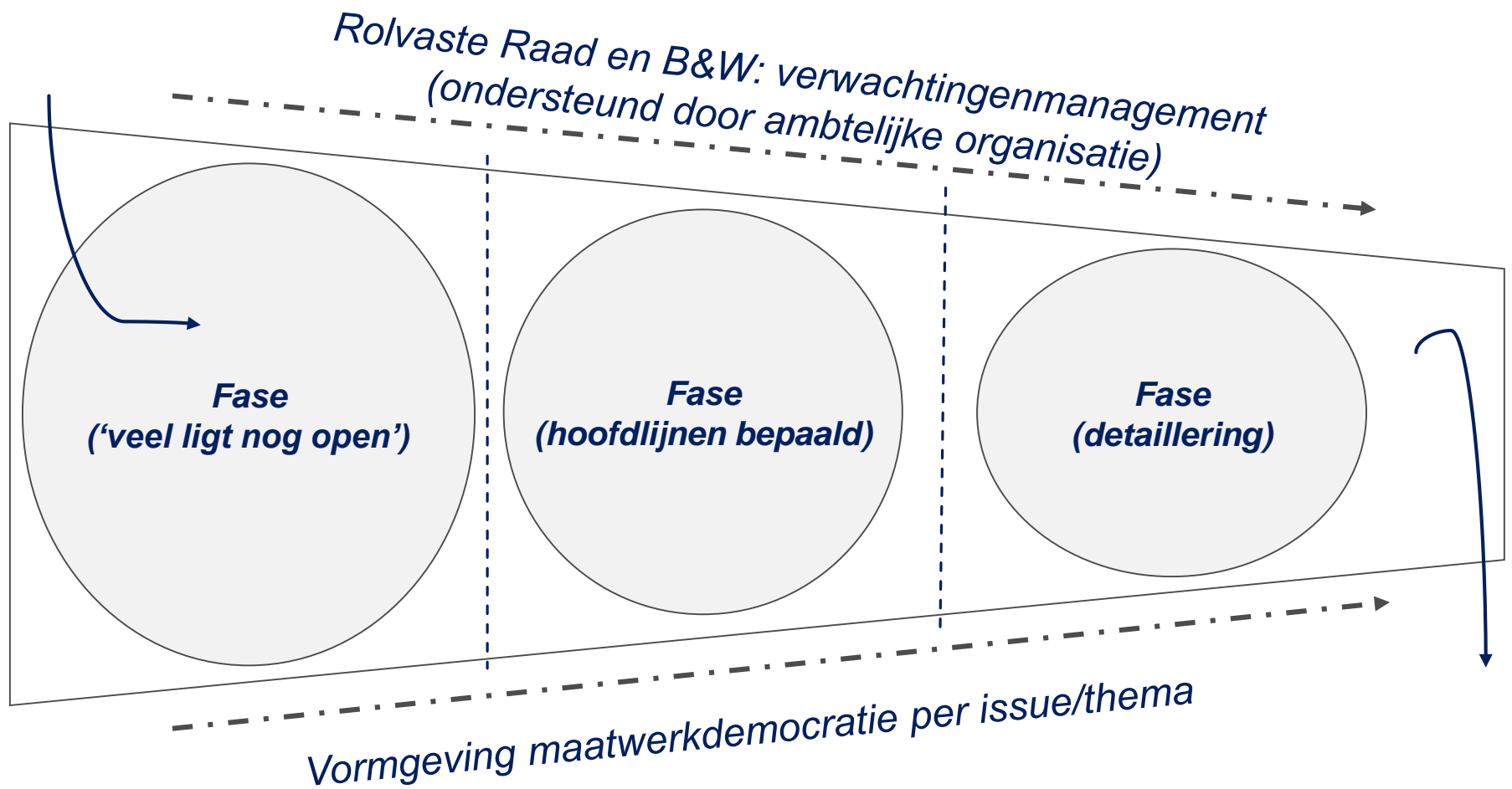

De participatieladder

6 TREDEN PARTICIPATIELADDER

Wanneer en hoe betrek je de burger?

Aspecten van democratie

Inclusie	De stem van het individu wordt gehoord (openheid, diverse meningen). Toegang.
Burgerlijke vaardigheden & deugden	Vaardigheden: bijvoorbeeld deelnemen aan een publiek debat, maar ook het voorzitten van een vergadering Deugden: o.a. maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid of actieve deelname aan het publieke leven
Invloed	Politieke invloed die burgers claimen; ook kunnen overheden dit zelf inbouwen in een proces.
Deliberatie	Rationele beslissingen op basis van het publiek debat; het uitwisselen van argumenten en op basis daarvan (eventueel) van mening veranderen
Legitimiteit	Draagvlak voor het proces en/of de uitkomst